

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. XIII. Aliquæ difficultates de subsistentiâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

suâ sint modi, quia in his nulla contradictoria reperiuntur: at quando res in se non intuemur, debemus pro his, quæ de facto existunt, ad argumentum illud à posteriori supra positum recurrere.

Obiicies Secundò: Si subsistentia sit res, debet habere vnionem distinctam, quæ est etiam substantialis; ergo debet terminari subsistentiâ: non potest autem id fieri per ipsam cuius est vnio, quia illa in se non recipit, sed potius recipitur in illâ; ergo per aliam subsistentiam, ergo dabitur processus in infinitum, quia secunda subsistentia requirit vnionem, & hæc subsistentiam, & sic in infinitum. Respondeo, vnionem subsistentiæ non terminari aliâ subsistentiâ, vt patet in vnione subsistentiæ diuinæ cum naturâ humanâ. Ratio est, quia natura sola est quæ eger subsistentiâ non verò vnio subsistentiæ, quod idem est in vnionibus omnium aliarum formarum, quæ non recipiunt in se similes formas eis quas ipsæ vniunt.

Obiicies Tertiò: Subsistentia est substantia, & aliunde per te est res, ergo deberet poni in diuisione substantiæ; ergo si non ponitur, non est res. Respondeo, quod subsistentia sit res, non pendere ab eo quod sit posita vel non à Philosophis in diuisione substantiæ, præsertim cum hæc diuisio facta fuerit à præcis Philosophis ignorantibus subsistentiam, quæ, etiam si sit modus, non comprehenditur in diuisione substantiæ. Tandem respondeo comprehendi in substantiâ totali, seu completâ.

Quartò obiicies: Si subsistentia esset res, etiam esset forma, nec potuisset Verbum eam supplere, quia Deus non potest supplere defectum formæ. Hæc obiectio nulla est, quia non minus modus est forma quàm res; est ergo & tibi difficultas communis; ergo teneris etiam querere solutionem. Illa sit, Deum non posse supplere defectum formæ informando, terminatiuè verò, & se intrinsecè communicando mediâ vnione, posse supplere aliquos effectus, eos scilicet qui aliunde non repugnant, de quo fusiùs Theologi. Alia argumenta, quæ contra hanc sententiam fieri possunt, vide apud Hurtadum Sectione 5. nos inferiùs in diuersis questionibus, quæ contra subsistentiam moueri possunt, ea tangemus & soluemus.

SECTIO XIII.

Aliqua difficultates de Subsistentiâ.

SUBSECTIO PRIMA.

An omnis Substantia habeat distinctam subsistentiam.

100 QVÆRIMUS, an omnes substantiæ creatæ, rationalis & irrationalis, sensibilis & insensibilis, distinctam habeant subsistentiam. In homine eam dari, constat ex Fide; in alijs idè videtur dicendū à paritate rationis. Est tamen difficultas, vtrum de potentiâ absolutâ possit esse aliqua natura creatâ, quæ non distinguatur realiter à suâ supposita. Negant aliqui, quia illa esset perfectior homine, esset enim minus composita; item esset imperfectior, quia non esset terminabilis à Verbo.

Sed contrâ, quia rogo, an posse terminari à Verbo adiunctâ compositione reali, sit absolute maior perfectio, quàm non posse terminari à Verbo ob simplicitatem, an sit æqualis, an minor. Neque est medium. Si est maior absolute, homo erit perfectior tantum; si non sit maior, non erit absolute perfectior: ergo non sequentur duo contradictoria.

Secundò alij mouentur, quia repugnat substantia identificata cum suâ operatione, ergo & cum composito. Distinguo Antecedens: velenim loquimur de actione ipsâ; vt sic autem multi dicunt, actionem identificari cum Deo agente, & cetera non video, cur repugnet aliqua substantia, quæ per se ipsam essentialiter sit actio. Vel loquimur de effectu, & vt sic concedo, nullam substantiam aut accedens posse identificari cum suâ operatione, quia producens & productum debent distingui, vt patet in diuinis; suppositum autem non ita opponitur cum naturâ, vt etiam patet in diuinis, vbi licet producens & productum distinguantur, subsistentia tamen non distinguitur à naturâ; nec in creatis est de conceptu, essentiali suppositi, esse aliquid productum ab eâ naturâ cuius est.

Idè reputo probabilius, non repugnare talem naturam, quia nec leuis apparet contradictio, cur ergo neganda est diuinæ omnipotentia?

Dices: Vnde ergo tibi constat, Angelos non esse huiusmodi, imò & alia entia? De alijs entibus probabiliter inferitur ex homine, nam maiorem reputo absolute loquendo perfectionem, carere tali compositione, quàm eam habere: vnde, si conceditur homini perfectiori, nec alia ratio obstat, etiam videtur concedenda alijs entibus imperfectioribus.

De Angelis verò fateor, me nihil certò posse definire, quia neque ex ratione, neque ex Fide, neque à simili ex homine quidquam certò deducitur, idè nihil de eâ re hinc possum determinare: propter communem tamen auctoritatem potest dici, eos etiam esse ex numero earum creaturarum, quæ subsistentiam distinctam habent, quidquid sit de possibilitate alterius creaturæ non habentis distinctam subsistentiam. An autem talis natura possit alienâ subsistentiâ terminari, dicitur infra.

SUBSECTIO SECUNDA.

Subsistentia creata potest terminare alienam naturam.

105 SECUNDA difficultas esse potest, an subsistentia creata possit alienam terminare naturam. In nostrâ sententiâ, asserente eam esse rem, nullum videtur dubium: sicut enim albedo huius hominis potuit diuinitus alium informare, ita & subsistentia. Imò esse rem, est formalissimè non esse alligatam essentialiter huic subiecto. In sententiâ verò eam cõstituente modum, videtur dicendum non posse, quia de se est affixa essentialiter huic numero naturæ. Nihilominus probabiliter dici potest, non repugnare, ita tamen vt non separaretur à propriâ naturâ; id enim repugnat, sed vt manens in illâ alteri vnatur per vnionem distinctam.

Obiicies: Si vbicatio est modus, non potest vbicatio Petri Ioannem reddere vbicatum, ergo nec

nec substantia alienâ naturam. Probatur Antecedens, quia modus non potest nisi modificando informare; substantiam autem alienam non potest modificari, quia non potest cum illo per se uniri; ergo non potest illud informare. Respondeo negando Antecedens, quia modus respectu vnus subiecti potest intelligi res respectu alterius, & sicut potest substantia diuina seipsa per identitatem reddere substantiam diuinam naturam, creatam verò mediâ vnione distinctâ, non videtur cur modus, qui alicui subiecto seipsa vnitur, non possit alteri vniri mediâ vnione distinctâ, & ei suum effectum communicare.

Obiicitur Secundo à priori: Tota essentia modi est esse modum, ergo non potest informare nisi ut modus: atqui, si vniretur alteri nature, illam informaret ut res, quia per vnionem distinctam; ergo sequeretur duo contradictoria: & hinc respondetur exemplo à Verbo petito, nam Verbum non est modus, sed res ademificata cum naturâ diuinâ, vnde bene poterit alteri nature vniri ut

res. Respondeo, in hac obiectione committi requiuocationem: nam modus dicitur respectiue ad subiectum, cui per se sine vnione distinctâ copulatur, & à quo nec diuinitas separari potest: hinc autem nullatenus efficitur, ut respectu alterius subiecti dicatur res; imò id ab omnibus ferè conceditur, etiam ab his qui hac obiectione vtuntur. Nam vnio, quæ in ordine ad extrema, quæ vnit, est modus, est res in ordine ad causam à quâ produciuntur; vnde procedit per actionem à se distinctam, quod proprium est rerum: & casu quo duratio sit distincta, & modus, ut vult communior opinio; duratio, quæ est modus in ordine ad subiectum, est res in ordine ad vbiocationem, quia ipsa duratio habet vbiocationem, quam recipit in se, & ambæ, vbiatio scilicet & duratio, habent actiones distinctas quibus producuntur: item actio, quæ in ordine ad causam est modus, potest continuari cum aliis actionibus per vnionem distinctam. nam quando vnuntur duæ partes aquæ, ego peto etiam vniri inter se duas eas partes actionis, quæ erant in eis subiectis. Vel saltem id constat in ipsis partialibus vnionibus continuatiuis, quæ inter se non sunt modi, sic verò respectu partium, quas vnunt. Constat ergo, rationem modi esse omnino respectiuam, & consequenter, quod est modus respectu vnus, posse respectu alterius esse rem; sine vllâ prorsus repugnantia, ut male obiectio contendebat. Disparitas autem, quæ ibi assignabatur inter Verbum & modum, nulla est: nam Verbum respectu nature diuinæ magis alligatum est, quam modus suo subiecto; nam Verbum ita est illi nature alligatum, ut nec ab eâ distinguatur realiter, quo præcisè differt à modo. At hoc potius impedit vnionem cum aliis rebus, quam iuuat, ut per se patet: nam si modus, qui non potest separari à suo subiecto, etiam si ab eo distinguatur, non potest alteri vniri; à fortiori Verbum, quod nec separari potest à naturâ, nec ab eâ distinguitur, non poterit vniri alteri nature, vel certe quod non distinguatur, non illud iuuat ut possit vniri.

Tertiò obiicitur: Ergo actio, quâ produciunt Petrus, poterit esse productio Pauli simul cum Petro. Respondeo negando consequentiam: nam actio non est productio termini eò quod vnatur cum illo; vnde licet actio vnatur passo,

non tamen illud producit; ergo actio, quæ non est ex suâ essentia productio Pauli, sed solius Petri, etiam si vnatur per vnionem distinctam Paulo, adhuc non erit actio Pauli quâ ille producat, ergo id deberet habere per aliam actionem distinctam, quæ esset processio & emanatio Pauli ab hac causa. Hoc autem repugnat actioni, quia ab illâ non potest oriri alia actio, hoc enim ipso iam illa esset causa Pauli, & non actio illius, quod repugnat actioni: at in formis, quæ non producendo, sed formaliter tribuunt suum effectum, qualis est substantia, non id repugnat, quia siue seipsis siue per vnionem distinctam coniungantur cum subiecto, semper retinent rationem formæ informantis, ut fatentur omnes, & consequenter dabunt illi suum effectum formalem.

Sed rogabis, an casu, quo natura humana alienâ terminaretur substantiâ, Angeli v. g. esset homo an non. Negant aliqui, quia homo est concretum ex naturâ humanâ & humanâ substantiâ, deficiente autem eâ substantia non manet idem concretum, etiam si ponatur alia diuersa loco illius, sicut non manet album, licet loco albedinis ponatur calor.

Quod si istis obiicias, Christum esse hominem, licet non retineat substantiam humanam. Respondent, idè dici hominem, quia dicit in obliquo naturam humanam à quâ denominatur homo. Sed in hac solutione videtur esse repugnantia: si enim natura humana sine humanâ substantiâ sufficit ad denominationem hominis, quando dicitur in obliquo; ergo homo non pendet essentialiter, ut talis dicatur, à substantiâ humanâ; ergo etiam ex humanâ naturâ sine substantiâ humanâ, cum solâ Angelicâ diceretur homo. Probo euidenter, quia si humanitas dicta in obliquo denominat Verbum-hominem, multò melius denominabit dicta in recto, quia sic melius significatur quam in obliquo. Confirmatur, quia de facto nobis hæc denominatio homo provenit ab humanitate dicta in recto, ergo cum eodem modo dicatur, quando habet substantiam Angeli, etiam diceretur homo, quod euidentius ex dicendis statim constabit.

Tota hæc quæstio est de voce: ego eam naturam dicerem hominem, ut magis conformarer locutioni Ecclesiæ, ob solam naturam humanam alieno vnitam supposito, Christum vocantis hominem. Ad exemplum de albo respondeo, hominem esse concretum præcipuè desumptum à naturâ humanâ, non verò à substantiâ, ut patet ex Philosophis antiquis, qui ignorantes substantiam, adhuc propter solam naturam humanam Petrum hominem dicebant (quo etiam manifestè reicitur modus loquendi horum recentiorum) album autem est denominatio primò desumpta ex albedine, vnde illâ variatâ, variatur album.

SVBSECTIO TERTIA.

Proponitur sententia negans, naturam creatam posse simul duabus substantiis terminari.

TERTIA difficultas, an possit creata natura simul duplici substantia terminari. Dixi, natura creata; nam de Fide est, diuinam triplici

ci terminari. Hæc difficultas est duplex: prima, an possit terminari duplici subsistentiâ propriâ, vel duplici alienâ; secunda, an vnâ propriâ, & alterâ alienâ. Hoc secundum negant aliqui, contra quos ego supra à numero 54. Mouentur Primò, quia Patres Ecclesiæ intulerunt, non esse in Christo personalitatem propriam, eò quòd esset aliena, ergo illæ personalitates repugnant etiam diuinitus, aliàs nulla esset illatio Patrum. Respondent aliqui, Patres id collegisse eo, quòd Scriptura vocet Christum Filium Dei & filium hominis, & Deus dicatur mori, & homo creauisse mundum, quod non esset verum, si essent ibi duo supposita. Ego huic responsioni non multum fiderem, quia in primis Verbum de facto dicitur homo ex vnione ad humanitatem: atque hanc vnionem etiam haberet, licet ibi esset suppositum naturale; ergo etiam tunc Verbum diceretur homo. sicut quia subiectum dicitur album ab albedine, semper dicitur album, etiam si cum subiecto vnatur rubedo, aut alius color, quia vnio istius non tollit illum alium esse vnitum. Neque potest reddi ratio, cur carentia proprii suppositi concedat vt ab humanitate vnita Verbum dicatur homo magis quam si ibi esset proprium suppositum; ergo Verbum & Deus diceretur homo. Deinde eo ipso homo diceretur Deus, & Deus diceretur mori: nam ideò de facto Deus dicitur mori, quia natura humana, cui Verbum est vnitum, mortua est. Sed etiam tunc ea natura humana, cui Verbum & Deus esset vnitus, moreretur; ergo hæc locutiones etiam tunc essent veræ; ergo ex illis parum potest inferri de vno aut duobus suppositis.

122 Dices adhuc, designando suppositum creatum, tunc non esset verum de illo dicere, *homo est Deus*, nec, *Deus est homo*. Respondeo, concedendo id libenter; illud enim suppositum non esset Deus, quia non esset terminatum supposito Verbi. At quid inde contra nos ex Scripturâ potuit tunc inferri? nam in Scripturâ solum dicitur, *homo est Deus*, *Deus est homo*, quæ propositiones absolute essent veræ, etiam si in alio sensu falsæ essent; non constat autem à Scripturâ acceptas in omni sensu, ergo ex Scripturâ non potuerunt Patres inferre, non dari ibi duo supposita.

Dices: Actiones sunt suppositorum; sed tunc natura humana haberet suum suppositum, ergo illi, & non Verbo, tribuerentur eius actiones. Mala consequentia, tribuerentur enim vtrique, quia actiones naturæ tribuuntur suppositis, sicut in diuinis actiones naturæ diuinæ tribuuntur omnibus tribus diuinis suppositis. Constat ergo, ex istis locutionibus non potuisse à Patribus in puncto præsentis quidquam inferri. Melius ergo obiectioni supra factæ responderetur, Patres ideò intulisse, non esse in Christo duas subsistentias, quia id repugnat ex naturâ rei, non verò quia diuinitus repugnet: sicut quia repugnat ex naturâ rei substantiam esse sine accidentibus, intulerunt, in Eucharistiâ destrui substantiam panis, quantumvis de potentiâ absoluta possint esse vera illa verba, *hoc est corpus meum*, licet in rerum naturâ alibi maneret substantia panis, dummodò non esset vnita accidentibus; ergo similiter potuerunt inferre, non esse in Christo subsistentiam propriam, quia superflua naturaliter erat præsentem alienâ, licet diuinitus possint esse simul.

Sed adhuc urgebis: Maius est miraculum, piuaue naturam propriâ subsistentiâ, quam eam conferuare cum alienâ. Respondeo, negando Antecedens, quia tollere propriam præsentem alienâ, non est miraculum, sed aliquid debitum primo miraculo, quia ibi omnino superfluit propriâ subsistentia.

Adde, etiam si Patres id inde intulissent, vt vult Suarez, non tamen propterea inferri aliquid contra nos: nam Spiritus sanctus non assinit ad rationes & motiua, quibus inducuntur Patres & Concilia ad conclusionem aliquam definiendam, vt est communis inter omnes consensus; atque in effect de Fide hæc sententia, docens non posse diuinitus naturam terminatam propriâ subsistentiâ terminari, etiam alienâ, quod tamen nullus dixit.

Secundò mouentur, quia propria subsistentia reddit naturam sistenter in se, cum quo repugnat sistere in alio; quia sistere in se, est non progredi ulterius. Respondeo, in hoc argumento manifestè peti principium: nam vel sistere in se, dicit non progredi ulterius naturaliter, vel etiam de potentiâ absoluta. Si naturaliter solum, nihil inferitur, quia cum hoc non pugnat, progredi ulterius diuinitus: si de potentiâ absoluta, de hoc est quæstio. Item vel sistere in se, est sistere in solo eo supposito quòd habet, & sic nec per aliud proprium poterit terminari, quod est contra: vel est sistere in supposito proprio in communi, & hoc non potest dici, quia suppositum particulare non potest dare effectum formalem vagum: cum enim ipsum non sit suppositum proprium vt sic, sed hoc numero proprium, non potest naturam reddere sistenter in supposito proprio vt sic, sed in tali, & consequenter nec etiam ad aliud proprium poterit transire; quia sistere in hoc numero, & transire ad aliud etiam solo numero distinctum, omnino repugnant. Vel sistere in se, est sistere naturam in seipsâ, & hoc est falsum, cum ultra naturam habeat suppositum. Vel denique sistere in se, est habere proprium suppositum, & non alienum, & tunc explicabis proprium suppositum per hoc quòd non sit alienum. Qualis autem est definitio suppositi, quòd scilicet sit id quod non est alienum? Tunc autem non poteris dare definitionem suppositi prout abstrahit ab alieno & proprio: definitio enim proprii est sistere in se, quæ soli supposito proprio conuenit. Quam ergo definitionem habebit suppositum Verbi in humanitate? vel quomodo illam reddet sistenter in proprio supposito, aut in se? constet autem ex hac explicatione, quia sola continet verba, nihil inferri circa punctum præsentis.

Ideò alij Tertio arguant: Suppositum proprium complet intentiue & extensiue naturam, ergo repugnat cum alieno. Ita Caietanus 3. Partæ, quæst. 3. art. 6. quem Suarez & cum eo Hurtadus §. 85. rectè refutat, eò quòd & peti principium, & obscurat quæstionem: & in primis ineptè dicit, suppositum proprium complere intentiue, cum non sit capax intensionis. Quòd si complere intentiue ita explicat, vt non possit per aliam subsistentiam compleri, de hoc est quæstio, & reddit suam conclusionem pro ratione. Adde, his etiam probari, nec duobus propriis suppositis posse naturam terminari, quod vix negat aliquis ex aduersariis, quia quolibet completur naturâ intentiue

intensiue & extensiue. Præterea, si *complevere intensiue* sit complere cum omni perfectione, falsum est, proprium suppositum complere omnino intensiue, nam perfectius completur natura humana substantiâ Verbi, quam propria creatâ. Tandem, sicut cognitio naturalis, quantumvis summè intensa, non complet omnino accidentaliter intellectum, ideoque diuinitus eam illâ potest esse cognitio infusa & beatifica de eodem obiecto; cur dicendum erit, substantiam naturalem complere omnino substantialiter naturam, ita ut cum eâ repugnet diuinitus alia substantia supernaturalis & perfectior.

Quartò *ij*: Quia substantia propria reddit naturam per se & independentem ab alio, ergo non potest simul cum illâ ab alio pendere, sicut non potest eadem res generari & creari simul, id est, pendere à subiecto, & non pendere; nec potest eadem virga habere duas vibrationes, vnam quâ sit curua, alteram quâ sit recta. Hæc ratio est eadem cum secunda supra impugnata, mutato termino *sistere in pendere*, id est sicut & illam impugnauimus, & hanc impugno, quia esse independentem ab alio, quod præstat substantia, tantum est esse independentem ab alio ex vi illius substantiæ; & cum hoc non repugnet, ex vi alterius esse dependentem. Exempla autem, quæ pro se affert hæc sententia, stant à me: nam licet creatio sit productio rei independentem à subiecto, quia tamen id solum est ex vi illius actionis, non repugnat diuinitus, ex vi alterius actionis totalis generari, sicut non repugnat, ex vi vnius actionis productum adæquatè à solo Petro, & ex vi alterius adæquatè à solo Dæmone: & virga potest habere duas vibrationes totales, & secundum vnam esse curua, secundum aliam recta. Vnde male aliqui stantes à nostrâ sententiâ, concedunt his Auctoribus, quæ in exemplis afferuntur, inuolueri repugnantiam. Quod si dicas, esse independentem ab alio, sumi absolute, & non ex vi huius substantiæ, petitur manifestè principium, & tunc negabo, substantiam dare talem dependentiam, sicut in simili dixi in Physicis contra Thomistas, asserentes, vnum ubi quantitatum pugnare cum alio eiusdem corporis, ostendique, vnum ubi non includere in suo conceptu eius subiectum; non esse alibi ex vi alterius, prout gratis ab ipsis Thomistis fingitur; idem autem sit hic à nonnullis circa substantiam.

SUBSECTIO QUARTA.

Contraria sententia defenditur.

118 PROPTEREA dicendum censeo, diuinitus posse creatam naturam propriâ & alienâ substantiâ terminari, quia nulla est nec leuis in hoc contradictio. Quod vltius positiue confirmatur Primò, quia idem corpus potest habere duas præsentias, aliam naturalem circumscriptiuam, aliam non circumscriptiuam, ut Christus Dominus in cælis & in Eucharistiâ. Secundò, ex cognitione naturali & supernaturali de eodem obiecto, iuxta dicta numero præcedenti. Tertiò, quia idem effectus potest diuinitus duplici actione totali produci. Quartò, ex materiâ primâ, quæ diuinitus potest habere duas formas substantiales inter se diuersas, & eadem forma duas mate-

rias, &c. ergo, &c. Minor est inter Auctores dissentio, an possit vna natura creata simul duplici substantiâ alienâ terminari, v. g. substantiâ Patris & Filij diuini. hoc enim omnes ferè concedunt, & constat à fortiori ex supra dictis. Idem est de duabus substantiis propriis, quæ minus repugnant inter se, quam vna propria & altera aliena. Solum Thomistæ fortè dubitabunt de hac vltimâ parte: quia cum ipsi distinguant formas eiusdem speciei per subiecta, non videntur posse admittere duas substantias solo numero distinctas, simul in eodem subiecto. Sed contra hos egi supra Disputatione 1. Sectione 3. ostendique, eos minus consequenter loqui, dum simul in eodem subiecto negant duas formas eiusdem speciei esse possibiles, eas tamen admittunt successiue: nam illæ successiue distinctæ non identificantur realiter, etiam si ponantur simul; identitas enim seu distinctio non est quid ab eis separabile. Præterea, cum licet successiue, semper tamen idem numero subiectum maneat; vel non poterit habere formas solo numero distinctas, sicut non potest simul: vel hæc non distinguuntur per subiecta, & consequenter poterunt esse simul; ergo & duæ substantiæ propriæ de potentia absolutâ in eadem naturâ non repugnant.

Rogabis, an vna substantia possit per alteram terminari, vel an vtraque terminet immediatè eandem naturam? Respondeo, solum posse fieri hoc vltimum: nam substantia non potest reddi subsistens per aliam substantiam, sicut albedo non potest reddi alba per alteram albedinem; & ut melius dicam, vna albedo non potest esse subiectum alterius albedinis, neque vna materia alterius materiæ, de quo alibi. Adde, cum ipsa vltimum complementum naturæ, non possit ex illâ & aliâ substantiâ vnum per se resultare. Similem questionem explicui Disputat. III. Physicæ à numero 97. de formâ substantiali, ubi dixi, diuinitus posse eidem materiæ plures formas substantiales vniri, ita tamen, ut quælibet eadè immediatè supra materiam, & non vna supra aliam. Hinc colliges, eam naturam creatam, quæ secum haberet illam identificantem substantiam, non posse terminari alienâ, quia hæc noua substantia cadens supra eam naturam, deberet etiam cadere supra substantiam, quod iam ostendi repugnare. Dixi in creatis, nam in diuinis, propter distinctionem virtuale, potest substantia Filij cadere supra naturam cui identificantur substantia Patris, non tamen cadere supra substantiam ipsam Patris, quod in creatis repugnat.

Aduerte, casu quo eidem naturæ duæ substantiæ vniantur, sicut in simili dixi in Physicis, de duabus formis in eadem materiâ constitutenda plura composita inadæquatè distincta, quæ non possent inuicem adæquatè prædicari, quia in recto dicunt ipsas formas substantiales saltem inadæquatè; ita in præsentia dicendum de substantiis, quantum ad modum vnionis, cum differentiâ tamen quantum ad prædicationem, quia suppositum creatum dicit in recto naturam, in obliquo autem substantiam. Vnde quantumvis in eadem naturâ sint duæ substantiæ creatæ, non propterea essent duo supposita, sed vnum; & rectè posset dici, hoc suppositum est illud, hoc est, id quod habet substantiam Angelicam, est suppositum habens substantiam humanam: sicut

D d d d 4 licet

licet albedo & calor sint duo distincta, quia tamen dicuntur in obliquo, rectè dicitur, *album est calidum*, ut sapè observaui. Vnde è contrario, si eadem substantia creata esset in duabus naturis, faceret duo supposita, quæ inuicem non possent prædicari, licet si eadem albedo esset in duobus subiectis, non posset dici, *hoc album est illud*.

Dixi, in *substantiis creatis*, nam in diuinis alibi observaui dici in recto suppositum, & in obliquo naturam. Vnde, si eidem naturæ humanæ tres diuinae personæ vniuerentur, essent tria supposita, & tres personæ, sicut de facto in diuinis hæ tres substantiæ etiam in vnicâ naturâ faciunt tres personas, & tria supposita. Vnde si naturæ humanæ, habenti propriam substantiam, vniueretur Verbum, essent etiam ibi duo supposita: vnum diceret naturam humanam in recto, & in obliquo substantiam creatam, sicut nos eam dicimus; esset enim tunc tam integrum suppositum creatum, sicut iam in nobis: alterum suppositum diceret in recto substantiam diuinam, & in obliquo naturam humanam, ut de facto eam in Christo dicit suppositum Verbi. hæc autem duo supposita non possent inuicem prædicari, nam licet essent inadæquatè idem ex parte humanitatis, quia tamen hæc non dicitur in recto in vtroque, sed in vno in recto, in altero in obliquo, modo explicato, non possunt inuicem prædicari, quia semper rectum prædicati & subiecti debent esse idem. Quomodo autem, hoc non obstante, posset absolute dici *Dens homo*, & *Dens mortuus*, &c. dixi paulò antè.

SVBSECTIO QVINTA.

Substantia non est principium operatum.

De hac difficultate nonnihil dixi supra, agens de effectu formali substantiæ: hic pauca sunt addenda. Communis ergo & vera sententia docet, eam non esse principium influens, neque inadæquatè. Quod Primò suadetur, quia sine fundamento talis actiuitas conceditur substantiæ: neque enim, quia sit de complemento naturæ, debet esse principium influens, ut patet in ipsâ vniione materiæ & formæ.

Secundò probatur, quia natura humana Christi eodem modo efficit suos actus naturales, sicut aliæ naturæ humanæ: sed ibi non influit magis suppositum, quàm in meas operationes, quia iuxta communem Theologorum & Patrum sententiam, actiones ad extra sunt communes toti Trinitati, & non propriæ Verbi aut Patris; ergo dicendum est, neque in nobis substantiam propriam esse principium influens. Quòd si in diuinis substantiæ sunt principium quo productionum ad intra, ratio est, quia substantiæ solæ distinguunt personas, & consequenter constituunt principium producentis & productum, quæ ut talia debent distinguì: in creatis autem, cum se ipsis naturæ distinguantur, non est necessarium ut per substantias constituentur in ratione producentis.

Sed aduerte, hoc non obstante, denominationis operationes tribui supposito, sicut operationes materiæ; item & operationes formæ tribuuntur toti composito; & ita homo dicitur albus ab albe-

dine in materiâ, & intelligens ab intellectu in animâ. Ratio est, quia cum hæc omnia constituentur vni per se, communicant sibi inuicem eas denominationes, licet propriè & in re ab vna tantum parte oriuntur. Et si maiorem huius denominationis rationem quæris, non aliam video, neque est, quàm acceptio communis: ut quando dicunt, *homo intelligit*, non velint significare omnes partes intelligere, sed contenti sint, si vel vna intelligat; est enim figura Synecdoche, quæ ad voluntatem Auctorum linguarum reducenda est.

Difficilius est, an substantia sit saltem conditio requisita ad operandum. Affirmat P. Suarez, addit tamen, si natura sine substantia existeret, adhuc connaturaliter operaturam; quæ duo non videntur coherere: nam eo ipso quod sit conditio requisita, non potest sine illâ saltem naturaliter esse operatio, sicut non potest sine approximatione, quia est conditio ad operandum.

Probabilius ergo est, in tantum eam esse conditionem ad operandum, in quantum est quid requisitum à posteriori ut existat natura, sicut de vniione accidentis ad subiectum alibi dixi. Vnde, sicut supposito primò miraculo conseruationis caloris sine subiecto, naturaliter calefacit, ita similiter, si natura sine substantia conseruaretur, connaturaliter operaretur. Ratio huius est, quia non est vnde operationem faciamus magis dependentem, neque ut à conditione à substantia, quàm ab vniione formæ, aut accidentis ad subiectum. Ex quo etiam videtur dicendum non concipi substantiam pro priori causæ ante operationem, sed se habere concomitanter cum illâ: nisi ad summum dicas, substantiam præcedere prioritate maioris necessitatis, quia magis necessaria est substantia, quàm operatio.

Sed obieciens Primò: Si substantia non est conditio ad operandum, magis quàm Musica ad edificandum, cur tribuuntur operationes supposito magis quàm adificium Musicæ? Aliqui distinguunt duo accidentia in homine v. g. quædam quæ non exiguntur ad naturæ conseruationem, ut vbi, duratiue, & his aiunt non tribui operationes; alia à quibus natura pendet, qualis est calor & dispositiones, & his inquirunt tribui denominationem. Hæc tamen solutio valde dura est: nam Primò magis pendet natura ab vbi quàm à substantia & calore, ab vtroque enim tantum à posteriori, ab vbi tamen essentialiter, à substantia verò & calore solum connaturaliter. Idem est de duratione. Malè ergo exemplum in duratione & vbiuatione ponitur. Secundò, aliud est, operationes tribui accidentibus; aliud, concreto ipsi: quod oportebat distinguere. Et eo explicato, facile aliter respondetur obiectioni clariùs & solidius. dico enim, sicut non dicunt, *Musica edificat*, sic nec dicunt, *substantia operatur*, in hoc est paritas. Præterea sicut dicitur, *suppositum operatur*, ita dicitur, *Musicus edificat*, in hoc rursus est paritas. Constat autem differentia inter has duas propositiones præcisè in eo, quòd Musica neque requiritur ad edificandum, quia est accidens illius quinto modo; vnde licet vera sit ea propositio, *Musicus edificat*, dicitur tamen per accidens: at substantia, quia per se connexa est cum naturâ operante, licet ad

operationem non requiratur, sicut nec requiritur Musica, dicitur tamen per se concurrere non perfectitate ex parte operationis, sed perfectitate connexionis cum naturâ operante, ut supra dixi: & in hoc sensu bene dicitur, *homo vibicus operatur, homo durans*, hæc enim habent connexionem cum homine: at homo sic *vibicus* formaliter non est per se, quia cum hac vibratione *hic* non est connexus, etiam si alicui vibrationi connexus sit.

Obiicies Secundò: Subsistentia non præcedit operationem, ergo potuit connaturaliter humanitas Christi Domini per ipsam operationem mereri saltem de congruo vniñem, quod est contra omnes Theologos. Sed facile ego sequela, quia licet subsistentia non sit prior operatione, non est tamen posterior: ut autem possit cadere sub meritum, debet esse posterior ipsâ operatione meritoria, utpote effectus illius, de quo fusiñs in Theologia.

SUBSECTIO SEXTA.

Potest diuinitus substantia esse sine subsistentiâ.

128 **S**EPTIMA difficultas est, An diuinitus queat substantia sine omni subsistentiâ conseruari. Negat P. Suarez Disput. 34. Metaph. sect. 6. ubi pro se refert P. Fonseca, & confirmat ex D. Thomâ, aiente, humanitatem Christi, si à Verbo dimittatur, fore ut statim subsistat. Sed D. Thomas non est pro Suarez, ibi enim non agit in ordine ad potentiam abscisam, sed solum dicit, tunc ex illâ naturâ debere subsistentiam pullulare, quod verum est naturaliter loquendo.

Sit ergo prima ratio pro P. Suarez, quia subsistentia est terminus intrinsecus naturæ, sed à termino intrinseco nequit res separari, non enim potest interminata manere, ut patet in lineâ, quæ non potest manere sine termino, nec potest intelligi quin sit recta vel obliqua, ergo.

Respondeo tamen facile lineam necessariò habere terminum, non quidem distinctum ab ipsâ lineâ, aut qui essentialiter sit terminus, sed illud punctum post quod non est aliud. & in hoc sensu natura composita adhuc carens subsistentiâ habebit terminum, id est vltimam perfectionem, scilicet vnionem: si verò non sit composita, non habebit propriè terminum, quia hic supponit plures partes.

129 **A**dde, subsistentiam solum dici terminum, quia est complementum vltimum naturæ. Si ergo materia potest separari à primo complemento, nempe à formâ substantiali, cur non poterit à secundo complemento, quod est subsistentia? Ad exemplum de lineâ rectâ vel obliquâ faciliùs respondeo, omnes partes & vniones illius lineæ posse bene esse sine figurâ rectâ aut obliquâ, si penetrerentur, si autem vna maneat extra aliam, non poterunt non habere obliquitatem aut rectitudinem, quia hæc non sunt accidentia extensionis, sed species extensionis, scilicet talia vel talia ubi inter se distantia: genus autem non potest esse nisi in aliquâ specie, at subsistentia non est species naturæ, sed complementum illi superadditum; ergo poterit diuinitus natura esse sine subsistentiâ.

Secunda ratio sit, Quia substantia fundat proximè per suam essentiam carentiam inhañionis, seu subsistentiam, ergo nequit nec diuinitus esse

sine eâ subsistentiâ. Argumentum adhuc minùs efficax præcedenti, Primò, quia carentia inhañionis non est subsistentia, ut supra dixi, ergo etiam si substantia fundet necessariò inhañionem, non propterea fundat subsistentiam. Secundò, quia etiam quantitas fundat proximè impenetrationem, & tamen diuinitus potest esse sine illâ; item anima fundat intellectum, & tamen diuinitus potest esse sine illo; ergo etiam substantia sine subsistentiâ.

Dices: Substantia fundat essentialiter eam carentiam inhañionis, id est, ita ut nec diuinitus possit esse sine illâ, quantitas verò & anima solum fundant connaturaliter impenetrationem & intellectum. Sed contra, quia de hoc est quæstio; ego enim contendo, substantiam non esse essentialiter connexam cum subsistentiâ, quia nulla est implicancia in eo quodd separentur, tu verò dicis, non posse separari, quia sunt essentialiter connexæ. Vel rogo, Vnde eam essentialiter connexionem inferes, quandoquidem per solam Fidem habes noticiam subsistentiæ, Fides autem nihil prorsus hac de re directè aut indirectè docet? Certè sine vilo fundamento omnino gratis id doceri videtur. Ideò

Alij Tertio arguunt, Quia si substantia posset 131 esse sine subsistentiâ, posset etiam esse cum inhañione, sicut è contrario, quia accidens potest esse sine inhañione, potest habere modum perfectatis, ut patet in accidentibus Eucharistiæ: atqui repugnat etiam diuinitus, substantiam habere modum inhañendi, ergo & esse sine subsistentiâ. Hoc argumentum videtur terminis confundere quæstionem, & petere principium, quod retorqueo: nam in primis naturâ Angelicâ, per te etiam seorsim sumptâ, repugnat diuinitus inhañio, sicut naturâ humanâ repugnat diuinitus irrationalitas & hinnibilitas; ergo sicut, licet diuinitus separetur natura humana ab intellectu (pono distingui) adhuc non potest natura humana reddi irrationalis aut hinnidilis; ita nec poterit natura Angelica fieri inhañens, licet sine subsistentiâ. Confirmatur: natura Angelica, si sit cum subsistentiâ, non potest fieri inhañens per te, ergo nec poterit, etiam si sit inhañens sine illâ. Probo consequentiam ex tuo simili à contrario, quia accidens, etiam si sit inhañens, potest habere perfectitatem, si diuinitus (quod per te non repugnat) per vnâ actionem totalem 132 produceretur à Deo & subiecto materialiter, per aliam verò actionem totalem crearetur; ergo perfectitas, si potest conuenire accidenti carenti inhañione, potest conuenire eidem illam diuinitus habenti; ergo si argumentum ex accidenti fit ad substantiam, è contrario ut à te fit, bene sequitur, si potest naturâ Angelicâ carenti subsistentiâ conuenire inhañio, etiam posse conuenire diuinitus eidem habenti perfectitatem & subsistentiam; vel cum perfectitate illi repugnat inhañio, repugnare etiam & carenti perfectitate; ergo ex hoc capite non bene inferes, illi repugnare carentiam perfectitatis.

Confirmatur: quia licet Angelus per impossibile esset sine subsistentiâ, non idèò tunc posset esse forma alterius naturæ; ergo nec posset habere inhañionem. Præterea, si esse formam inhañentem dicit duo contradictoria in naturâ Angelicâ, dic, illam posse separari à subsistentiâ, quia in tali separatione non includuntur duo contradictoria; nega verò eam etiam separatam posse esse formam inhañentem, quia in hoc secundo (quod distinguam

Etum est à separatione) imbibuntur duo contra-
 dictoria. Ex quo respondetur ad exemplum de ac-
 133 cidentibus: dico enim illud carere inhaesione, & habe-
 re perfectiorem esse idem formalissimè, vnde non
 potest vnum ab alio separari; at carere subsisten-
 tiâ, & habere inhaesione, sunt duæ res distinctæ
 & separabiles, vnde non est necessarium vt vna
 sequatur ex aliâ, nec, quod si vna repugnat, repu-
 gnet & aliâ, aut è contrario, si vna sit possibilis, sit
 & possibilis aliâ. Tandem non explicat hoc argu-
 mentum, quid sit inhaesio repugnans substantiæ se-
 parata à subsistentiâ, quia, vt sæpè dixi, accidentis
 inhaesio si sumatur pro dependenti à subiecto vt
 à causâ materiali, non est aliâ quàm dependentia
 formæ substantialis materialis à materiâ, vnde
 eiusmodi inhaesio non repugnat substantiæ etiam
 cum subsistentiâ. Quid ergo mirum, si separata à
 134 subsistentiâ eam possit habere? Si verò inhaesio su-
 matur pro dependentiâ à subiecto propriâ rei ac-
 cidentalis (vt debet sumi si soli conueniat acci-
 denti) vt si est certo certius, substantiam non
 posse habere talem inhaesione, neque cum sub-
 sistentiâ neque sine illâ; quia licet possit pendere à
 subiecto, cum tamen ipsa sit necessariò substan-
 tia, dependentia illius nec diuinitus potest esse non
 substantiæ, ergo nec inhaesio; ergo non quia natu-
 ra separatur à subsistentiâ, sequitur, eam posse in-
 haerere inhaesioni propriâ accidentis. Hæc lon-
 gius explicui, quia per has voces *inhaesio* & *inhae-
 sionis carentiam* vix de re aliquid explicatur à
 nonnullis, & quæstiones plures per eas voces de
 subsistentiâ obscurantur, vt tetigi supra, agens de
 formali effectu subsistentiæ.

135 Dicendum ergo est cum communi, non repu-
 gnare diuinitus, naturam conseruari sine omni
 supposito, sicut non repugnat conseruari mate-
 riam sine omni formâ substantiali, essentiam sine
 passionibus, quantitatem sine impenetratione;
 quia non est maior ratio de his, quàm de subsi-
 stentiâ; ergo erit idem de omnibus dicendum.
 Et confirmatur hoc, argumento euidenti sæpè in
 hac materiâ à me repetito: nam ratione naturali
 nullatenus potest non solum necessitas eius sub-
 sistentiæ in ordine ad potentiam absolutam, sed
 nec existentia subsistentiæ probari; ergo ratione
 naturali nulla potest ostendi repugnantia in eâ se-
 parabilitate, ex Fide verò nullatenus inferitur ta-
 lis necessitas essentialis subsistentiæ, non ergo est
 vnde posset dici, repugnare diuinitus naturæ sine
 subsistentiâ.

Dices: Non potest natura esse sine vocatione,
 ergo nec sine subsistentiâ. In primis ante solutio-
 nem rogo hos Auctores, cur magis ex hoc Ante-
 cedenti inferant, naturam non posse esse sine sub-
 sistentiâ quàm sine passionibus, aut quàm mate-
 riam sine formâ; vel quàm affinitatem specialio-
 rem habeat vbiatio cum subsistentiâ quàm cum
 136 formâ aut passionibus. Respondeo igitur, non
 posse intelligi, rem existere, & non esse alicubi;
 sicut non potest intelligi, existens in rerum natu-
 râ, & non in aliquo tempore vel præterito, vel
 præsentis, vel futuro, quod lumine naturæ notum
 est; in subsistentiâ autem non militat hæc ratio,
 nec alia præter hanc, vt ex dictis constat, non er-
 go ex vocatione quidquam inferitur ad subsisten-
 tiam, sicut nec ad passionem, &c.

Sed rogabis, casu quo natura sine subsistentiâ
 conseruaretur, an id heret per actionem in suâ

substantiâ supernaturalem. Respondeo negati-
 uè: illa enim actio posset esse eadem numero cum
 conseruante naturam subsistentem, quia natura
 solum pendet à posteriori à subsistentiâ: vnde,
 quia tollatur subsistentiâ, nulla auferatur causa il-
 lius actionis, sed solum ea datur, quando non de-
 betur. Hinc rursus sequitur, eam esse supernatu-
 ralem quoad modum, vt de materiâ sine omni
 formâ substantiali dixi Disputatione 11, Physi-
 cæ numero 121. vbi etiam egi, an possit ali-
 quando ea actio, nec quoad modum esse super-
 naturalis.

Minor est difficultas, an è contrario possit sub-
 sistentia sine natura conseruari. Cuius respondeo
 sub distinctione, vel enim est modus, & vt sic cer-
 tissimum est, non posse; vel res (vt nos defendi-
 mus) & vt sic non minus est certum, posse sepa-
 rari; quæ duo ex essentia rei & modi sua sunt ma-
 nifesta, vt ampliori non egeant explicatione.

SUBSECTIO SEPTIMA.

De causis Subsistentiæ.

137 OCTAVA difficultas est, quæ sint subsistentiæ
 causæ. De materiali dixi supra, agens de
 subsistentiâ compositi. Aduerte tamen hic, non
 nullos contendere, eam non habere subiectum
 materiale, sed solum esse terminum intrinsecum
 naturæ, sicut est in Christo subsistentia Verbi.
 Sed licet, qui id doceat, non possit facile conuin-
 ci, sicut nec quomodo accidenti dependentiam à
 subiecto, vt à causâ materiali negret, iuxta sæpè
 à me dicta; nihilominus, cum non sit maior ra-
 tio de aliis formis quàm de subsistentiâ, nec in
 hac sit specialis aliqua difficultas, & præterea dif-
 ficulter intelligatur quid sit esse purum terminum
 intrinsecum, facilius autem multò, quid sit
 esse formam dependentem à subiecto, vt à causâ
 materiali, non est cur id negemus subsistentiæ
 creatæ, & concedamus aliis formis, licet neque
 subsistentiæ diuinæ, eò quod ratio formæ dicat
 imperfectionem, quæ releganda est à Deo &
 Verbo diuino. quo respondetur argumento ad-
 uersariorum.

Causam formalem nullam habet subsistentia,
 nisi vnionem sui cum subiecto; finalem autem
 nullam prorsus habet, quia illa est vltimus ter-
 minus & complementum naturæ. De efficienti-
 138 bus verò vix aliquid certi potest statui: probabi-
 le est, non posse oriri à naturâ sed à generante,
 quia videtur prius debere compleri natura in suo
 esse substantiali quàm operetur, & consequenter
 antequam producat subsistentiam; ergo debet
 hæc à generante produci. Aliunde verò, cum
 hoc complementum sit per naturalem emanatio-
 nem, videtur posse oriri ab ipsâ naturâ, etiam si
 sit incompleta. Et hoc vltimum reputo probabi-
 lius, cum P. Suarez & aliis pluribus.

Sed dices: Vnio non producit ab extremis,
 ergo nec subsistentia à naturâ. Nego consequen-
 tiam, quia forma non operatur in subiectum, nisi
 vt forma illius, & consequenter antequam vnire-
 tur, nequit in se & in subiecto aliquid producere;
 ergo nec se vnire ante subsistentiam tamen sup-
 ponuntur communicata per vnionem materiæ &
 formæ; & consequenter aptæ, vt possint in se sub-
 sistentiam producere.

Hic

Hic solet agi de substantiâ purè spirituali, seu de intelligentiâ creatâ, id est Angelis, item & de Deo; sed nec verbum de his dicere cogi-

to: relinquo enim in primam partem, ubi de eis egi fusè, idè à substantiâ ad accidentia descendamus.

DISPUTATIO QUINTA.

De alijs Prædicamentis.

SECTIO I.

De Quantitate.

DISPUTATIONE præcedenti explicuimus conceptum substantiæ, unde colligitur quis sit accidentis conceptus, scilicet id, quod est extra conceptum primæ rei, quæ est. Ad id in quæ est, nam Petrus v. g. est extra conceptum Ioannis, & tamen non est accidens, quia non est in Ioanne. Duo ergo requiruntur ad rationem accidentis, & esse in primâ re, & non esse de conceptu illius. Circa naturam accidentis in communi nihil aliud occurrit dicendû, idè ad quantitatem, quæ est prima eius species iuxta commune diuisionem, descendamus.

In primis nomine quantitatis intelligimus id quod fundat naturâ suâ partem impenetrationem, quam experimur in omnibus corporibus, quæ simul in vno eodemq; loco non possunt coherere, & primò querimus, in quod fundat talem impenetrationem (illud dicimus quantitatem) sit accidens superadditum materiæ, an eius essentia.

SUBSECTIO PRIMA.

Probabile est, quantitatem non distinguî à materiâ primâ.

THOMISTÆ omnes, & multi alij Philosophi apud P. Suarez 2. Metaphyl. disput. 40. sect. 2. quos ipse sequitur, eam distinguunt realiter à materiâ. Mouentur Primò, quia impenetrabilitas est effectus alicuius formæ, non substantialis, ergo accidentalis. Probatur Minor, quia effectus formalis substantiæ est constituere ens per se, & essentia materiæ solum est esse conceptione formæ, huius verò conceptus est actuare materiam: sed in his conceptibus non intelligitur impenetrabilitas, ergo hæc non est effectus formæ substantialis; ergo accidentalis. Confirmatur, rem esse obiectum visus, est effectus proueniens ab accidenti; ergo & esse extensam, & tactu perceptibilem, proueniet ab accidente distincto. Hoc argumentum dicit Hurtadus solum esse probabile: mihi nullam habere difficultatem videtur. nam etiam eo probaretur, materiam primam per se immediatè non exigere vicationem, quia talis exigentia non explicatur in illis conceptibus suprà positis. Item nec animam rationalem esse immortalem, quia eius essentia solum consistit in potentia actuandi substantialiter materiam, sicut suprà de omni formâ arguebatur, quæ omnia aperte falsa sunt. Ratio est clara, quia non omnes conceptus realiter identificati cum substantiâ explicantur in eius definitione. Præter-

ea, qui diceret, materiam seipsâ esse impenetrabilem, posset etiam dicere, eam non sufficienter definiri per hoc quod sit esse susceptiuum formarum, sed debere addi, esse subiectum impenetrabile susceptiuum formarum. Ad confirmationem distinguenda est impenetrabilitas ab actuali impenetratione & extensione: hanc fateor esse quid superadditum materiæ, sunt enim vicationes, sicut color, & alia qualitates superadditæ materiæ: sicut autem exigentia, vel capacitas earum qualitatuum non distinguitur ab ipsâ substantiâ, ita potest dici, exigentiam actualis impenetrationis, quæ est impenetrabilitas seu quantitas, non distinguî ab ipsâ substantiâ. Adde, cum videamus, manente eodem subiecto colores & primas qualitates mutari, euidenter inde inferri, eas distinguendas à subiecto; numquam tamen quantitatem videmus separari à subiecto, cur ergo eam distinguemus?

Sed dices, & sit secundum argumentum: In Eucharistiâ separatur quantitas à substantiâ, manet enim ibi impenetrabilitas & non manet substantia panis, ergo distinguuntur. Confirmatur: nisi ibi esset quantitas distincta recipiens accidentia communia, darentur propè innumera miracula passim, quoties illæ species aliquomodo alterarentur. Respondet aliquis, quantitatem esse idem cum qualibet formâ materiali, siue substantiali siue accidentali, idè quæ à propria quantitate solum identificatâ, eas species esse impenetrabiles. Sed contrâ, quia formæ accidentales non sunt impenetrabiles cum subiecto, neq; cum alijs formis eiusdem speciei, præsertim si gradus sunt homogenei, tunc enim illi duo, qui sunt in diuersis partibus subiecti, poterunt esse in eadem parte, & facere intensionem, ergo illi gradus non sunt impenetrabiles inter se, neque cum subiecto eos tangente.

Meliùs ergo respondetur Primò, in nostrâ sententiâ manere ibi etiam vicationes materiæ (quæ cum sint accidentia realia, & Fides doceat ibi manere omnia accidentia, necessariò debent ibi manere) illæ autem sunt, quæ proximè fundant impenetrationem, quatenus naturâ suâ sunt impossibiles cum alijs vicationibus alterius materiæ. Secundò respondeo, Deum impedire impenetrationem eorum accidentium, ne tantum miraculum pateat. Ad confirmationem respondeo, non esse, cur fugiamus, concedere ibi ea miracula, cum ex Philosophiâ nullum habeamus fundamentum ad ponendam ibi quantitatem distinctam.

Dices, à me dictum fuisse Disput. v. Physicæ numero 36. probabile esse, moraliter loquendo, accidentia communia recipi in quantitate, si sit distincta, ne multiplicarem miracula; ergo etiam erit probabile, eam distinguî, ne eadem miracula concedamus. Sed nego Primò consequen-